

УДК 341.231.14 : 341.17

КОНЦЕПЦІЯ «БЕЗПЕЧНОЇ ТРЕТЬОЇ КРАЇНИ» У ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

THE CONCEPT OF “THIRD SAFE COUNTRY” IN THE EUROPEAN UNION LAW

КОНЦЕПЦИЯ «ТРЕТЬЕЙ БЕЗОПАСНОЙ СТРАНЫ» В ПРАВЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Мушак Н. Б.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Київського університету права НАН України, докторант кафедри європейського і порівняльного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

E-mail: natali_mushak@ukr.net

Mushak N.

PhD, Associate Professor, Kyiv University of Law of National Academy of Sciences of Ukraine, doctoral student of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: natali_mushak@ukr.net

Мушак Н. Б.

Кандидат юридических наук, доцент кафедры международного права и сравнительного правоведения Киевского университета права НАН Украины, докторант Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко. E-mail: natali_mushak@ukr.net

Анотація. *Стаття присвячена дослідженню концепції «безпечної третьої країни» у праві Європейського Союзу. Проаналізовано низку міжнародно-правових документів, які визначають зміст концепції «безпечної третьої країни».*

Надано визначення «безпечної третьої країни». Зокрема, безпечною третьою країною слід визначено країну, територію якої перетинала особа по дорозі до тієї держави, у якій вона клопоче про надання притулку, з можливістю такої особи клопотати про надання притулку і скористатися відповідними процедурами. По-суті, концепція «безпечної третьої країни» застосовується державами-членами ЄС лише в тих випадках, коли можна з упевненістю гарантувати, що іноземці зможуть використовувати справедливі процедури надання притулку на території, через яку вони проїхали, а також таким особам буде гарантовано ефективний захист їх правам.

Статтею також встановлено випадки застосування державами-членами ЄС даного поняття. Зокрема, їх компетентні органи впевнені в тому, що у відповідній третій країні: життя і свобода заявника не наражаються на небезпеку за ознакою раси, віросповідання, національності, належності до певної соціальної групи або політичних переконань; у державі дотримується принцип заборони висилання відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.; у країні застосовується принцип заборони на висилання в разі порушення права на незастосування тортур, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження, передбаченого міжнародним правом; існує можливість клопотати про надання статусу біженця і, в разі надання такого статусу, отримувати захист відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.

Ключові слова: спільна імміграційна політик, угоди про реадмісію, безпечна третя країна, держави-члени ЄС, політика надання притулку.

Abstract. *The article investigates the concept of "safe third country" in the law of the European Union. The article analyzes a number of international legal instruments that define the content of the concept of "safe third country".*

The research provides the definition of "safe third country". In particular, the safe third country should be determined as the country whose territory a person is crossing through the territory of the state where such person is seeking for the asylum, with the ability of that person to apply for asylum and use proper and relevant procedures. In fact, the concept of "safe third country" is applied by the EU Member States only when it is safe to guarantee that foreigners will be able to use the fair asylum procedures on the territory through they passed, and such persons shall be provided the effective protection of their rights.

The article also determines the cases of the concept application by the EU Member States. In particular, the competent authorities of the EU Member States are confident that the third country the following aspects should be guaranteed: the life and liberty of the applicant are not at risk due to race, religion, nationality, membership to a particular social or political group; the principle of prohibition of expulsion under the Geneva Convention on the Status of Refugees, 1951 shall be observed; the principle of prohibition of expulsion in case of violation of the right to be subjected to torture, cruel, inhuman or degrading treatment envisaged by international law is been respected; there is the possibility to apply for a refugee status and to receive protection under the Geneva Convention on the Status of Refugees 1951.

Key words: *Common Immigration Policy, Readmission Agreements, Third Safe Country, EU Member States, Asylum Policy.*

Аннотация. *Статья посвящена исследованию концепции «безопасной третьей страны» в праве Европейского Союза. Проанализирован ряд международно-правовых документов, определяющих содержание концепции «безопасной третьей страны».*

Дано определение «безопасной третьей страны». В частности, безопасной третьей страной является страна, территорию которой пересекало лицо по дороге к тому государству, в котором она ходатайствует о предоставлении убежища, с возможностью такого лица ходатайствовать о предоставлении убежища и воспользоваться соответствующими процедурами. По сути, концепция «безопасной третьей страны» применяется государствами-членами ЕС лишь в тех случаях, когда можно с уверенностью гарантировать, что иностранцы смогут использовать справедливые процедуры предоставления убежища на территории, по которой они проехали, а также таким лицам будет гарантирована эффективная защита их правам.

Статьей также установлены случаи применения государствами-членами ЕС данного понятия. В частности, компетентные органы уверены в том, что в соответствующей третьей стране: жизнь и свобода заявителя не подвергаются опасности по признаку расы, вероисповедания, национальности, принадлежности к определенной социальной группе или политических убеждений; в государстве соблюдается принцип запрета высылки в соответствии с Женевской конвенции о статусе беженцев 1951 г.; в стране применяется принцип запрета на высылку в случае нарушения права на неприменение пыток, жестокого, бесчеловечного или унижающего достоинство обращения, предусмотренного международным правом; существует возможность ходатайствовать о предоставлении статуса беженца и, в случае предоставления такого статуса, получить защиту в соответствии с Женевской конвенции о статусе беженцев 1951 г.

Ключевые слова: *общая иммиграционная политика, соглашения о реадмиссии, безопасная третья страна, государства-члены ЕС, политика предоставления убежища.*

Постановка проблеми. Важливою складовою спільної імміграційної політики Європейського Союзу у боротьбі з нелегальною імміграцією є угоди про реадмісію, укладені Європейським Союзом з третіми країнами, як правило, країнами транзиту та походження нелегальних іммігрантів. У доктрині та практиці міжнародного права під реадмісією розуміють взаємні зобов'язання держав, які закріплюються в міжнародних угодах, прийняти назад власних громадян, а також громадян третіх країн та осіб без громадянства, які незаконно прибули на територію однієї із договірних сторін, або після прибуття законно втратили підстави для легального там перебування [1, с. 380]. Угоди про реадмісію укладаються для спрощення передачі осіб, які вже не виконують умови в'їзду, перебування або проживання у відповідній державі]. Для ефективної реалізації угод про реадмісію ЄС укладає спеціальні документи, спрямовані на їх імплементацію. Йдеться про спеціальні угоди – (Statements – правові акти) про реадмісію іммігрантів. При цьому потрібно зазначити, що ЄС укладає такі угоди лише з т.зв. «безпечними третіми країнами».

Мета статті. Стаття має на меті дослідити зміст концепції «безпечної третьої країни»; її правове регулювання у Європейському Союзі; визначити переліки безпечних третіх країн у ЄС та його державах-членах; проаналізувати практику поширення концепції «безпечної третьої країни» у Європейському Союзі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання аналізу та дослідження концепції «безпечної третьої країни» є предметом наукового інтересу як західних, так і вітчизняних вчених. Так, зміст концепції «безпечної третьої країни» детально досліджено у наукових працях С. Пірса, юридичну оцінку концепції «безпечної третьої країни» запропоновано С. Караньї, Дж. Паркін та Р. Фішером. У свою чергу, в українській науці європейського права лише у працях В. Муравйова, З. Макарухи, О. Стрельцової та А. Шендеровської приділена увага окремим аспектам концепції «безпечної третьої країни».

Виклад основного матеріалу дослідження. У Європі концепція безпечної третьої країни виникла у 90-х рр. у зв'язку з ухваленням Дублінської конвенції та розвитком політики надання притулку у державах-учасниках Шенгенського простору. В той період держави Шенгенського простору зіштовхнулися з великою кількістю клопотань, в результаті чого європейські держави почали проводити політику недопущення на свою територію нелегальних іммігрантів і відмови їм у наданні притулку. У той час, як заходи недопущення на свою територію спрямовані на те, щоб перешкодити доступу нелегальних іммігрантів на територію ЄС насамперед за допомогою візової політики, політика відмови у наданні притулку ґрунтується на визначенні «захисту в іншому місці» [5, с. 38]. Наріжним каменем цього поняття стала концепція «безпечної третьої країни» [6, с. 124].

Спочатку концепція «безпечної третьої країни» була закріплена в Дублінській конвенції 1990 року, яка надала державам-членам ЄС можливість «зберегти за собою право, відповідно до національних законів, направляти особу, яка клопоче про надання притулку, до третьої держави, дотримуючись при цьому положень Женевської конвенції про статус біженців 1950 р. та Протоколу 1967 р.» (ст. 3) [7]. В той же час, Дублінська конвенція передбачає, що всі її держави-учасниці є безпечними країнами, до яких можуть направлятися особи, які шукають притулок.

Таким чином, у розумінні Дублінської конвенції 1990 р. безпечною третьою країною є країна, у якій гарантується право громадян третіх країн клопотати про надання притулку. Крім того, кожна держава-член ЄС має можливість самостійно вирішувати, які ще країни вважати «третіми безпечними країнами».

Пізніше визначення «безпечної третьої країни» було передбачено у Директиві Ради ЄС 2005/85/ЄС від 01 грудня 2005 року про мінімальні стандарти процедур в державах - членах з надання та позбавлення статусу біженця [8]. Згідно з документом безпечною третьою країною слід вважати демократичну країну, у якій відсутні будь-які форми переслідування; тортури, або нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання; немає жодної загрози насильства та збройного конфлікту [8].

Більш широке значення дефініції «безпечної третьої країни» і її ознак міститься у Директиві Ради ЄС 2004/83 від 29 квітня 2004 р. про мінімальні стандарти для кваліфікації та статусу громадян третіх країн та осіб без громадянства як біженців чи осіб, які в інший спосіб потребують міжнародного захисту, а також зміст гарантованого захисту [9]. Документом встановлено, що особа підлягає процедурі реадмісії до третьої безпечної країни лише за умови, коли така країна гарантуватиме ефективний доступ цієї особи до захисту своїх прав (ст. 38).

Документом також передбачено, що держави-члени ЄС застосовують зазначене поняття лише у випадку, коли їх компетентні органи впевнені в тому, що у відповідній третій країні: життя і свобода заявника не наражаються на небезпеку за ознакою раси, віросповідання, національності, належності до певної соціальної групи або політичних переконань; у державі дотримується принцип заборони висилання відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.; у країні застосовується принцип заборони на висилання в разі порушення права на незастосування тортур, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження, передбаченого міжнародним правом; існує можливість клопотати про надання статусу біженця і, в разі надання такого статусу, отримувати захист відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.

Що стосується національного законодавства України, то Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08 липня 2011 р. також містить визначення «третьої безпечної країни» [10].

Відповідно до ст. 1 (п. 22) третя безпечна країна – це країна, в якій особа перебувала до прибуття в Україну, крім випадків транзитного проїзду через територію такої країни, і могла звернутися з клопотанням про визнання біженцем чи особою, яка потребує додаткового захисту [10].

При цьому третя безпечна країна має дотримуватися міжнародних стандартів з прав людини у сфері притулку, встановлених міжнародно-правовими актами універсального та регіонального характеру, включаючи норми про заборону тортур, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання; дотримуватися міжнародних принципів стосовно захисту біженців, передбачених Конвенцією про статус біженців 1951 року і Протоколом щодо статусу біженців 1967 року, та стосовно осіб, які потребують додаткового захисту. До того ж, така країна має національне законодавство у сфері притулку та біженців і її відповідні державні органи визначають статус біженця та надають притулок. Врешті-решт, країна погоджується прийняти особу і забезпечити їй доступ до процедури визначення статусу біженця чи надання додаткового захисту.

Враховуючи вищезазначене, на нашу думку, безпечною третьою країною слід вважати державу, на території якої гарантуються наступні принципи:

- 1) життя та свобода іноземця, який клопоче про надання притулку, не наражаються на небезпеку за ознакою раси, віросповідання, національності, належності до певної соціальної групи або політичних переконань;

- 2) у державі дотримується принцип заборони висилання чи примусового повернення відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р. та Протоколу 1967 р.;

3) у країні застосовується принцип заборони на висилання в разі порушення права на незастосування тортур, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження, передбаченого міжнародним правом; існує можливість клопотати про надання статусу біженця і, в разі надання такого статусу, отримувати захист відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.;

4) у країні дотримується встановлена міжнародним правом заборона на примусове виселення іноземців, якщо їх життю загрожують тортури або інше жорстоке, нелюдське або таке, що принижує людську гідність поводження;

5) іноземець має можливість клопотати про надання статусу біженця і, в разі надання такого статусу, отримати захист відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.

Іншими словами, безпечною третьою країною слід вважати країну, територію якої перетинала особа по дорозі до тієї держави, у якій вона клопоче про надання притулку, з можливістю такої особи клопотати про надання притулку і скористатися відповідними процедурами. По-суті, концепцію «безпечної третьої країни» слід застосовувати державам-членам ЄС лише в тих випадках, коли можна з упевненістю гарантувати, що іноземці зможуть використовувати справедливі процедури надання притулку на території, через яку вони проїхали, а також таким особам буде гарантовано ефективний захист їх правам.

Для того, щоб допомогти державам-членам ЄС більш оперативніше і послідовніше обробляти заяви про надання притулку, Європейський Союз визначає загальний перелік безпечних третіх країн. Зокрема, повноваженнями у цій сфері наділена Комісія ЄС, яка щороку встановлює такий перелік. Так, у 2016 р. Комісією ЄС було перераховано треті країни, які є безпечними [11]. Серед них: Албанія, Боснія і Герцеговина, Македонія, Чорногорія, Туреччина. Однак такий перелік не є вичерпний, оскільки Комісія ЄС може в майбутньому його розширювати.

Окрім загального переліку безпечних третіх країн, визначених ЄС, держави-члени ЄС самостійно встановлюють для себе власні національні переліки безпечних третіх країн. Наприклад, Австрія серед безпечних третіх країн у своєму національному переліку визнала Албанію, Боснію і Герцеговину, Македонію, Косово, Чорногорію, Сербію, держави ЄП, Швейцарію, Канаду, Австралію та Нову Зеландію; Бельгія – Албанію, Боснію і Герцеговину, Македонію, Косово, Чорногорію, Сербію та Індію; Франція – Албанію, Боснію і Герцеговину, Македонію, Чорногорію, Молдову, Бенін, Кабо-Верде, Гану, Маврикій, Сенегал, Танзанію, Вірменію, Грузію, Індію, Монголію; Німеччина – Боснію і Герцеговину, Македонію, Сербію, Гану та Сенегал [11].

Щодо визначення «безпечної третьої країни» також існують певні національні відмінності. Так, у Швейцарії, Бельгії, Данії, Норвегії хоча це поняття і застосовується, проте вважається розумним, якщо особа, яка має родинні чи інші зв'язки з відповідною країною, клопоче про притулок саме в ній, а не в тій країні, яку вона проїжджала транзитом. Правило безпечної третьої країни здебільшого не застосовується також у випадку простого транзиту шукача притулку через територію іншої держави. Наприклад, особа, яка перебувала у транзитній зоні аеропорту не вважається такою, що знаходилася на території іншої держави. Законодавство деяких країн встановлює термін, в межах якого перебування вважається транзитним. У Швейцарії – це до 20 днів, тоді як у Бельгії – до 3 місяців.

Що стосується України, Грузії та Білорусії, то більшість європейських країн не вважає їх безпечними третіми країнами. Це означає, що, якщо біженці з будь-якої іншої третьої країни, перетинали територію зазначених держав, то повернути таких біженців на територію останніх не можна.

07 липня 2016 року Комітет з питань громадянських свобод, правосуддя та внутрішніх справ (LIBE – Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs) – (КГСПВС) Європарламенту ухвалив рішення, згідно з яким загальний список безпечних третіх країн ЄС повинен у майбутньому замінити національні списки безпечних третіх країн протягом трирічного перехідного періоду [12].

На практиці дане рішення буде реалізовуватися наступним чином. Протягом трьох років, починаючи з 07 липня 2016 р., перш ніж національні списки зникнуть, держави-члени ЄС не матимуть права розглядати у якості безпечної третьої країни будь-яку країну, яка раніше була вилучена з загального переліку безпечних третіх країн, сформованих ЄС. Натомість, держави матимуть змогу запропонувати Комісії ЄС ті безпечні треті країни, що можуть бути додані до загального списку ЄС. У свою чергу, лише Комісія ЄС оцінюватиме, які країни повинні бути включені, видалені або тимчасово призупинена їх участь у загальному переліку третіх країн.

Таким чином, ЄС, визнавши Туреччину безпечною третьою країною, уклав з останньою відповідну угоду про повернення нелегальних іммігрантів на її територію.

Згідно з угодою Греція також має визнати Туреччину безпечною третьою країною походження мігрантів [13]. (Відповідно до Висновків Ради ЄС від 22 липня 2015 р. безпечними країнами походження мігрантів визнано Албанію, Боснію та Герцеговину, Македонію, Чорногорію, Сербію та Косово). У свою чергу, Туреччина бере на себе зобов'язання із реадмісії усіх біженців з Греції, починаючи з 20. 03. 2016 р., тобто з набрання чинності документу. Положення угоди передбачають повернення до Туреччини всіх нових нелегальних іммігрантів, які прибудуть до Греції та не подаватимуть там заяву на отримання притулку. Це стосується і тих біженців, заяву яких на отримання притулку в Греції буде відхилено. Туреччина також бере на себе зобов'язання надавати відповідний захист іммігрантам та біженцям відповідно до положень Женевської конвенції про біженців 1951 р.

Справа кожного біженця у Греції має бути розглянутою в індивідуальному порядку за прискореною процедурою.

Водночас в обмін на кожного сирійця, якого буде відправлено з Греції, ЄС забиратиме собі одного сирійця з Туреччини. На практиці це означає, що майже у всіх заявках на отримання статусу біженця в Греції може бути відмовлено з посиланням на те, що ці особи прибули із безпечної третьої країни – Туреччини.

Загалом, у Європейському Союзі прийматимуть не більше 72 тисяч сирійських біженців, яких буде перерозподілено серед усіх держав-членів ЄС [13].

Уклавши угоду з Європейським Союзом, Туреччина, у свою чергу, отримає від ЄС шість мільярдів євро. Відповідно до попередньої домовленості між ЄС та Туреччиною інші три мільярди євро будуть спрямовані виключно на потреби утримання біженців із Сирії, що перебувають у Туреччині. Зокрема, йдеться про спорудження шкіл, консультативну та іншу підтримку біженців, а також забезпечення їх необхідними товарами.

У рамках реалізації угоди між ЄС і Туреччиною 26 квітня 2016 р. 18 мігрантів на поромах вже були депортовані з грецького острова Лесбос до турецького міста Дікілі (13 осіб), та ще 5 з острова Хіос до міста Чешме. Загалом, починаючи з квітня до серпня 2016 р. близько 500 осіб було повернуто з Греції до Туреччини [11].

При цьому існують деякі складнощі, пов'язані з імплементацією угоди. Зокрема, мігранти, які приїжджають у Грецію з 20 березня 2016 р., мають бути зареєстровані і утримані у центрах для біженців до моменту розгляду їх заяв про надання притулку. Ті особи, яким буде відмовлено у наданні притулку, або ті, хто відповідної заяви не надає, мають повернутися до Туреччини. Однак через неефективність притулку з боку Греції, кількість таких клопотань лише зростає.

Невирішеною проблемою залишається також питання щодо забезпечення процедури надання притулку, зокрема наявність відповідного персоналу, суддів та перекладачів. До того ж, всі країни ЄС, за винятком Угорщини та Словаччини, готові прийняти сирійських мігрантів. Але для цього європейським країнам потрібно затвердити механізм легального прибуття біженців до Європи. Консенсусу наразі на рівні ЄС не досягнуто.

Висновки. Таким чином, серед ефективних засобів боротьби з нелегальними іммігрантами є ухвалення як Євросоюзом, так і його державами-членами, угод про реадмісію з третіми країнами. При цьому, держави укладають такі угоди самостійно, не перешкоджаючи тим самим Європейському Союзу укладати угоди у цій сфері з третіми країнами. Для реалізації угод про реадмісію Європейський Союз укладає спеціальні договори лише з тими третіми країнами, які ЄС визнаються безпечними. Зміст «безпечної третьої країни» розкривається крізь відповідні гарантії іноземцям, які мають право скористатися справедливими процедурами надання притулку на території тієї держави-члена ЄС, через яку вони проїхали, а також забезпечення таким особам належного ефективного захисту їх прав.

Список використаних джерел

1. Шендеровська А. В. Характеристика угоди про реадмісію осіб між Україною та ЄС та її виконання Україною. – Часопис Київського університету права 2013. – № 4. – С. 379–383.
2. Green paper on a community return policy on illegal residents /COM/2002/0175 final. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52002DC0175>
3. EU–Turkey statement, 18 March 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement>.
4. European Commission – Fact Sheet – EU–Turkey joint action plan, Brussels, 15 October 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_en.htm.
5. Vedsted-Hansen Jens. New Asylum Countries? Migration Control and Refugee Protection in an Enlarged European Union / Jens Vedsted-Hansen. – London, 2002. – 432 p.
6. Lassen Nina, Hughes Jane. Safe Third Country Policies in the European Countries / Nina Lassen, Jane Hughes. – Copenhagen, 1997: Harvard Human Rights Journal, 1996. – 271 p.
7. Конвенция, определяющая государство, ответственное за рассмотрение ходатайств о предоставлении убежища, поданных в одном из государств-членов Европейского сообщества, от 15. 07. 1990 года. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.memo.ru/hr/refugees/sem7rus/Chapter19.htm>
8. Council Directive 2005/85/EC of 1 December 2005 on minimum standards on procedures in Member States for granting and withdrawing refugee status. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:0034:EN:PDF>.
9. Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualifications and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted // Official Journal of the European Union, No L 304 of 30. 09. 2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:en:HTML>

10. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08. 07. 2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
11. European Commission, 2016. An EU “Safe Countries of Origin”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-wedo/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_eu_safe_countries_of_origin_en.pdf.
12. Decision of the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs, 7 July 2016”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe/press-releases.html>.
13. Conclusions of the Council of the European Union “On Safe Countries of Origin” of 22 July 2015”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe/press-releases.html>.

References

1. *Shenderovska A.* Description of the agreement on readmission between Ukraine and the EU and its implementation by Ukraine. - Journal of the Kiev University of Law 2013. – № 4. – С. 379–383.
2. Green paper on a community return policy on illegal residents /COM/2002/0175 final. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52002DC0175>
3. EU–Turkey statement, 18 March 2016. Available at: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement>
4. European Commission – Fact Sheet – EU–Turkey joint action plan, Brussels, 15 October 2015. Available at: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_en.htm
5. Vedsted-Hansen Jens. New Asylum Countries? Migration Control and Refugee Protection in an Enlarged European Union / Jens Vedsted-Hansen. – London, 2002. – 432 p.
6. Lassen Nina, Hughes Jane. Safe Third Country Policies in the European Countries / Nina Lassen, Jane Hughes. – Copenhagen, 1997: Harvard Human Rights Journal, 1996. – 271 p.
7. Convention that determines the state responsible for the asylum applications filled in one of the Member States of the European Community on 15 June 1990. Available at: <http://www.memo.ru/hr/refugees/sem7rus/Chapter19.htm>
8. Council Directive 2005/85/EC of 1 December 2005 on minimum standards on procedures in Member States for granting and withdrawing refugee status. – Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:0034:EN:PDF>
9. Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualifications and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted // Official Journal of the European Union, No L 304 of 30.09.2004. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:en:HTML>
10. Law of Ukraine "On Refugees and Persons who need the additional or temporary protection" on July 8, 2011. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
11. European Commission, 2016. An EU “Safe Countries of Origin”. Available at: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_eu_safe_countries_of_origin_en.pdf
12. Decision of the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs, 7 July 2016”. Available at: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe/press-releases.html>

13. Conclusions of the Council of the European Union “On Safe Countries of Origin” of 22 July 2015”. Available at: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe/press-releases.html>